

موضوع:

تاریخ

نام و نام خانوادگی

هدف:

پنجم، سخنان محال و گزاف نگویند که در چشم مردم، سبک شود.
معنی: پنجم، سخنان غیرممکن و بیهوده نگویند زیرا در نگاه مردم، بی ارزش می شوند.

اگر پرسند که آداب نظم خوانی چند است؟
معنی: اگر بپرسند که شعر خوانی به چه شکلی است؟

بگوی: اول آنکه به آهنگ خواند.
معنی: بگو: اول این که باید با آهنگ و وزن بخواند.

دویم، سخن را در دل مردم بنشانند.
معنی: دوم آنکه، سخن (شعر) را اثرگذار بخواند تا برای مردم دل چسب باشد.

سیم، اگر بیتی مشکل پیش آید، شرح آن با حاضران بگوید.
معنی: سوم، اگر بیتی سخت بود، آن را برای شنوندگان توضیح دهد.

چهارم، چنان نکند که مُسْتَمِیع، مَلول گردد.
معنی: چهارم اینکه شعر را به شکلی نخواند که شنونده آزرده و ناراحت شود.

پنجم، صاحب آن نظم را در اول یا در آخر، یاد کند و فاتحه و تکبیر گوید.
معنی: پنجم، از آن شاعر (سر آیندهی شعر) در آغاز و پایان شعر یاد کند و برای شادی روحش فاتحه بخواند.

معنی درس ۱۶ فارسی

موضوع:

تاریخ

نام و نام خانوادگی

هدف:

بدان که قصه خواندن و شنیدن، فایده‌ی بسیار دارد:

معنی: آگاه باش که قصه خواندن و شنیدن قصه (داستان)، فایده‌ی فراوانی دارد:

اول آنکه از احوال گذشتگان خبردار شود.

معنی: فایده‌ی اول آن است که از شرح حال گذشتگان، آگاه و باخبر شود.

دویم آنکه چه عجایب بشنود، نظر او به قدرت الهی، گشاده گردد.

معنی: دوم آنکه وقتی از شگفتی‌های جهان، مطالبی را بشنود، اندیشه و نگاه او به قدرت خداوند وسیع تر و درک او بیشتر می‌شود.

سیم، چون محنت و شدت گذشتگان شنود، داند که هیچکس از بند محنت آزاد نبوده است، او را تسلی باشد.

معنی: سوم این است که وقتی انسان قصه‌ی درد و رنج و سختی‌های زندگی گذشتگان را می‌شنود، می‌فهمد که هیچ انسانی از سختی‌های روزگار در امان نبوده است و همین سبب می‌شود که آرامش یابد.

چهارم، چون زوال ملک و مال سلاطین گذشته شنود، دل از مال دنیا و دنیا بردارد و داند که با کس، وفا نکرده و نخواهد کرد.

معنی: فایده‌ی چهارم این است که وقتی ناپودی سلطنت و ثروت‌های پادشاهان گذشته را بشنود، به دنیا و ثروت دنیا علاقه مند نمی‌شود و می‌فهمد که دنیا به کسی وفا نکرده و وفا نخواهد کرد.

پنجم، عبرت بسیار و تجربه‌ی بی‌شمار او را حاصل شود.

معنی: فایده‌ی پنجم، او پند بسیار و تجربه‌ی فراوانی به دست می‌آورد.

و خدای تعالی با حضرت رسول (ص) میگوید: «ای محمد، ما از قصه‌های رسولان و خیرهای پیغمبران، بر تو می‌خوانیم. آنچه بدان، دل را ثابت گردانیم و فایده‌های کلی تو را حاصل کرد.» (قرآن کریم، سوره‌ی هود، آیه‌ی ۱۲۲.)

معنی: خدای بلند مرتبه به حضرت محمد رسول (ص) میگوید: «ای محمد، ما داستانهای پیامبران و خیرهای آنها را برای تو می‌خوانیم، چیزهایی که به وسیله‌ی آن دل تو را مطمئن و استوار می‌کنیم و فایده‌های زیادی برای تو دارد.»

پس معلوم شد که در قصه‌های گذشتگان، فایده‌ای هست و خواننده و گوینده و شنونده از آن فایده رسد. اگر پرسند که قصه خوانی، چند نوع است؟ بگوی دو نوع: اول حکایت گوئی و دویم نظم خوانی.

معنی: پس مشخص شد که در داستان‌های گذشتگان، فایده‌های زیادی وجود دارد که خواننده و گوینده و شنونده از آن داستان‌ها، سود و فایده‌ی بسیاری می‌برند. اگر از تو بپرسند که چند نوع قصه گوئی داریم، بگو دو نوع: اول: خواندن حکایت و قصه و دوم: خواندن شعر.

اگر پرسند که آداب حکایت گوئی چند است؟ بگوی: اول آنکه قصه‌ای که ادا خواهد کرد، باید که بر استاد خوانده باشد و با خود تکرار کرده باشد تا فرو نماند.

معنی: اگر از تو بپرسند قصه گوئی به چه شکلی قصه‌ای را بیان می‌کنند؟ بگو: قبل از اینکه قصه‌ای را بیان کند باید آن را برای یک استاد بخواند و با خود تکرار بکند تا مشکلی پیش نیاید.

دویم آنکه چُست و چالاک، به سخن درآید و خام نباشد.

معنی: دوم آنکه باید در سخن گفتن تند و تیز باشد و با تسلط کامل حکایت را بگوید و بی‌تجربه و نیخته نباشد.

سیم باید که داند که جماعت، لایق چه نوع سخن است، بیشتر، از آن گوید که مردم، راغب آن باشند. چهارم، نثر را وقت وقت، به نظم آراسته گرداند که بزرگان گفته اند: نظم در قصه خوانی چون نمک است در دیگ؛ اگر کم باشد، طعام بی‌مزه بود و اگر بسیار گردد شور شود. پس اعتدال، نگاه باید داشت.

معنی: سوم آنکه باید بداند که برای چه گروهی، چه سخنی شایسته و مناسب است و بیشتر درباره‌ی آن موضوع سخن بگوید که مردم علاقه مند هستند. چهارم، نثر و نوشته‌ی خود را گاهی با شعر زیبا گرداند که بزرگان گفته اند: شعر در قصه گوئی مانند نمک در غذا، لازم و ضروری است که اگر نمک کم باشد، غذا بی‌مزه می‌شود و اگر زیاد باشد، شور می‌شود؛ بنابراین باید میانه روی کرد.